

КОНЦЕПЦІЯ розвитку педагогічної освіти

Глосарій

педагогічна освіта – система підготовки до професійного зайняття педагогічною діяльністю;

педагогічний працівник - особа, яка провадить навчальну, виховну, методичну, організаційну роботу та іншу педагогічну діяльність, передбачену трудовим договором у формальній та неформальній освіті. Перелік посад педагогічних та науково-педагогічних працівників затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 року № 963;

педагогічна спеціальність – спеціальність галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка». Підготовка зі спеціальностей 024 «Хореографія», 053 «Психологія» або 231 «Соціальна робота» може входити до освітніх програм педагогічної освіти в якості других спеціальностей;

предметна спеціальність – спеціалізація спеціальності 014 «Середня освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», яка відповідає освітній галузі, одному або декільком навчальним предметам однієї або двох освітніх галузей загальної середньої освіти;

додаткова спеціалізація – спеціалізація спеціальностей галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка», яка відповідає певній посаді педагогічних працівників, але відповідні результати навчання не передбачені в повному обсязі в змісті жодної спеціальності галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»;

професійна кваліфікація педагогічного працівника - це визнана в установленому порядку та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати функції педагогічного працівника у формальній та неформальній освіті або здійснювати професійну педагогічну діяльність поза межами закладу освіти.

Загальний опис і оцінка сучасного стану педагогічної освіти в Україні

Глобальний освітній контекст. Сучасний стан розвитку цивілізації характеризується прискореним розвитком технологій, зростанням транскордонної міграції трудових ресурсів, різновекторними демографічними тенденціями, докорінними змінами у структурі ринку праці. Зменшується потреба у робочій силі для виконання тих рутинних операцій, які можуть виконуватися машинами. Змінюються пріоритети у вимогах до компетентностей працівників.

Майбутнє характеризується зростанням невизначеності. Багато традиційних професій можуть зникнути вже упродовж однієї зміни поколінь,

натомість з'являтимуться інші, з невідомими на сьогодні характеристиками. Тому у змісті формальної шкільної та вищої освіти все більша увага надається розвитку загальних (універсальних, ключових, soft, transversal) компетентностей, і наголошується на необхідності уміти безперервно вчитися впродовж життя. У парадигмі навчання впродовж життя формальна вища освіта розглядається як відправна (англ. initial).

Усе відчутнішою стає необхідність подолання таких негативних наслідків вузькоспеціалізованої освіти, як фрагментованість світосприйняття, ускладнення міжпрофесійних комунікацій стримування розвитку науки через брак притоку нових знань та ідей із суміжних галузей. Це призводить до необхідності переосмислення змісту освіти на користь зростання частки міжпредметної і міжгалузевої інтеграції знань, яка є можливою лише на основі переходу від знань фактів до універсальних компетентностей у вигляді цілісних поєднань підходів, методів, принципів, ідей, розуміння і ставлення.

Завдяки швидкому розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, зростання об'єму корисних знань супроводжується дедалі більшою їх відкритістю для всіх людей, незалежно від їх місця проживання, віку чи соціально-економічного статусу. Це породжує різноманітність у способах здобуття знань, зростання ролі неформальної освіти на противагу традиційній. Заклади формальної освіти можуть втратити монополію єдиних центрів забезпечення ринку праці кваліфікованими працівниками. Цьому сприяє значна їх інерційність, зумовлена надмірною бюрократизацією, статичністю структур, тривалістю процесу формування кадрового потенціалу. Унаслідок цього стає все більш актуальним забезпечення визнання державними інституціями та ринком праці необхідних компетентностей, здобутих особою від провайдерів неформальних освітніх послуг, включаючи платформи масових он-лайн курсів чи неурядові громадські організації.

Особливості педагогічної професії. На шляху розвитку інформаційного суспільства та суспільства знань якісна освіта є одним з головним чинником успіху, а педагогічний працівник є одночасно і об'єктом, і провідником позитивних змін.

Професія вчителя є однією з найбільш масових у сучасному суспільстві та перебуває під особливою увагою держави. Зазвичай державою визначаються такі критерії допуску до професійної педагогічної діяльності, як наявність у працівника ступеня вищої освіти за відповідною спеціальністю (програмою підготовки) та/або відповідність його професійної кваліфікації системі вимог, які можуть мати вигляд професійного стандарту.

Важливою характеристикою професії є її багатогранність, яка у своїх вищих проявах підіймається до мистецтва. Високий рівень академічних досягнень, продемонстрований здобувачем педагогічного фаху під час навчання у закладі освіти, не гарантує його успішності в професійній діяльності. Освітня кваліфікація педагогічного працівника не є тотожною його професійній кваліфікації, і оцінка діяльності як самого працівника, так і

інституцій, причетних до його підготовки, повинна формуватися з об'єктивних та експертних показників, отриманих з різних джерел, зокрема, від основних заінтересованих сторін, представників громади та влади.

Програми підготовки педагогів містять складники психолого-педагогічної та практичної підготовки, а в багатьох випадках предметної спеціальності, включно з методикою викладання. На континуумі навчання педагогічного працівника впродовж життя виділяють три основні етапи: відправну формальну освіту; початок професійної діяльності – індукцію, яка повинна супроводжуватися комплексом спеціальних заходів сприяння входженню працівника в професію; безперервний професійний розвиток.

У публікаціях Європейської Комісії визнаються такі спільні виклики на шляху до створення якісної системи підготовки та професійного розвитку вчителів, як фрагментованість відповідальності різних інституцій за різні етапи становлення і професійного розвитку педагога, проблеми поєднання в єдиній програмі підготовки опанування обраною предметною спеціальністю з аспектами викладання та міждисциплінарних зв'язків; недостатню обізнаність з необхідністю і методами дослідницької діяльності на рівні свого робочого місця; недостатню розвиненість системи розподілу специфічних ролей між членами педагогічного колективу.

Міжгалузевий характер педагогічної освіти обумовлює різні траєкторії набуття педагогічної професії.

Стан підготовки педагогічних працівників в Україні

(примітка: статистика буде оновлена після виходу відповідних збірників)

На початок 2016/17 навчального року кількість педагогічних працівників в Україні становила (включаючи сумісників):

у дошкільних навчальних закладах – 134,9 тис. осіб (станом на кінець 2015 року);

у загальноосвітніх навчальних закладів – 435,2 тис. осіб;

у позашкільних навчальних закладах – 37,3 тис. осіб;

у професійно-технічних навчальних закладах – 37,9 тис. (станом на початок 2016 року);

у ЗВО I-II рівнів акредитації, включаючи коледжі і технікуми в структурі університетів, академій та інститутів – 49,3 тис. осіб.

На сьогодні в Україні підготовка педагогічних працівників здійснюється у 93 закладах вищої освіти. З них, 53 – державної форми власності, 33 – комунальної, 7 – приватної. Підготовка педагогічних працівників здійснюється в 25 класичних, 18 педагогічних, гуманітарних і гуманітарно-педагогічних університетах, 4 академіях, 3 інститутах, а також 38 педагогічних, індустріально-педагогічних, гуманітарно-педагогічних, професійно-педагогічних коледжах і училищах та 15 коледжах – структурних підрозділах університетів.

Здійснення масштабних освітніх реформ неможливе без докорінної модернізації усієї системи підготовки педагогічних працівників, яка може бути реалізована лише в контексті набуття педагогом гідного суспільного статусу.

Орієнтація суспільства на європейські стандарти і цінності, кращі світові традиції вимагають відповідних системних змін і в сфері освіти. Наріжним каменем таких змін є покращення якості освітнього процесу в закладах середньої освіти, а відтак – якості підготовки вчителя.

Найбільший виклик – рівень оплати праці, який в сукупності з умовами праці, ресурсною базою, системою підготовки та професійного розвитку самих освітян, архаїчним управлінням обумовлює низький соціальний статус педагогічних працівників та високу плинність кадрів, непривабливість педагогічної кар'єри для молоді та чоловіків, брак перспективних працівників з високим інтелектуальним рівнем та управлінськими здібностями. У першому півріччі 2016 року середня заробітна плата в освіті складала лише 3596 грн. (74,3% від середнього рівня по економіці) навіть з урахуванням науково-педагогічних працівників вищої школи. У першому півріччі 2017 року заробітна плата вчителів шкіл була підвищена на понад 50%, заплановане її подальше зростання в 2018 році – лише перші кроки до реального визнання ролі педагога в суспільстві. Серед вчителів закладів загальної середньої освіти 52,5% мають стаж понад 20 років (15,7% – пенсіонери) і лише 14,4% становлять чоловіки.

Випускникам закладів вищої освіти, які здобули освіту за напрямами і спеціальностями педагогічного профілю та уклали угоду на строк не менше як три роки про роботу в закладах загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти, у тому числі і у сільській місцевості, передбачено надання одноразової адресної грошової допомоги в п'ятикратному розмірі мінімальної заробітної плати. Таку допомогу в 2014 році отримали 2054 особи, у 2015 році – 1594, у 2016 році – 844 особи, у 2017 році (за оперативними даними станом на 31 жовтня 2017 року) – 769 осіб. Це означає, що багато випускників педагогічних спеціальностей не бажають працювати за фахом або брати зобов'язання трирічної роботи за фахом, а значну частину поповнення педагогічного складу закладів освіти складають працівники, які не знайшли себе в інших видах професійної діяльності.

Середній прохідний бал ЗНО для зарахування на навчання за кошти державного бюджету вступників, які подавали документи для участі у конкурсі на зарахування на педагогічні спеціальності у 2015 році становив 146,2 бали (максимальний показник – 182,4 бали, мінімальний – 109 балів). Тенденція зарахування до закладів вищої освіти на педагогічні спеціальності здобувачів із невисокими показниками ЗНО зберіглася і в 2017 році.

Значна частина здобувачів педагогічної освіти має невисокий рівень підготовки, апріорі не орієнтована на подальшу діяльність в галузі освіти і не зацікавлена в здобутті професійних компетентностей, практично відсутній професійний відбір при переході з одного рівня освіти на вищий, немає

об'єктивних даних про реальний стан професійної підготовки випускників у зв'язку з відсутністю незалежної системи оцінювання.

Проблема якості підготовки педагогічних працівників має комплексний характер і одним із елементів її вирішення є модернізація педагогічної освіти: професійного відбору, стандартів освіти, її структури і змісту тощо.

Отже, реформування системи підготовки педагогічних кадрів сприятиме подоланню негативних тенденцій, в першу чергу на рівні дошкільної, загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти, а загалом – економічному розвитку і конкурентоспроможності держави.

Проблема, яка потребує розв'язання

Проблемою, яка потребує розв'язання, є дисбаланс між запитам українського суспільства на висококваліфікованих педагогічних працівників та реальним станом педагогічної освіти, а також результатами діяльності закладів освіти і готовністю педагогічних працівників до реалізації освітніх реформ в Україні.

Ця проблема стала наслідком тривалого впливу багатьох чинників:

незадовільний рівень оплати праці, зумовлене ним зниження соціального і професійного статусу, можливостей і мотивації до діяльності та професійного вдосконалення педагогічних працівників;

застарілі зміст, структура, стандарти та методики (технології) навчання в системі педагогічної освіти, які не забезпечують майбутнім педагогам можливості оволодіння компетентнісним підходом та сучасними ефективними інструментами педагогічної праці;

недостатня ресурсна підтримка професійної діяльності педагогічних працівників, практично повна відсутність експериментально-лабораторної бази та обладнання як для підготовки вчителів природничих та технічних спеціальностей, педагогів професійного навчання, так і для їх професійної діяльності;

заскорузлі моделі та методики професійного вдосконалення педагогічних працівників, які зорієнтовані на формальне дотримання встановлених вимог, а не на особистісне та професійне зростання педагогічних працівників;

невідповідні сучасним стандартам умови науково-педагогічної (педагогічної) діяльності та склад працівників закладів педагогічної освіти, які здебільшого не можуть забезпечити підготовку педагогічних працівників для роботи в умовах прискореної модернізації змісту освіти та методів навчання;

відірваність від практичних освітянських потреб, недостатній рівень аналітичності, доказовості та добросовісності досліджень у галузі педагогічних наук, що ускладнює їх використання в якості наукової основи освітнього процесу;

неефективність профорієнтаційної роботи в закладах педагогічної освіти, відсутність комплексу заходів професійно-педагогічного відбору майбутніх здобувачів педагогічного фаху;

відсутність дієвої координації між закладами педагогічної освіти, місцевою владою та роботодавцями в частині змісту освітнього процесу та практичної підготовки здобувачів освіти.

Проявами проблеми є:

погіршення якості освіти, яке зумовлене неспроможністю значної частини педагогічних працівників та здобувачів педагогічної освіти до опанування та практичного використання новітніх технологій і методик навчання та виховання;

розмивання довіри суспільства до професійної спільноти педагогічних працівників як носіїв знань, культури та суспільних цінностей;

внутрішня (в інші види професійної діяльності) та зовнішня (до інших країн) еміграція значної частини перспективних педагогічних працівників;

зниження суспільного престижу педагогічної праці та тенденція до позиціонування її другорядності у порівнянні іншими видами розумової праці.

Мета Концепції

Метою Концепції є випереджаюча модернізація педагогічної освіти для створення бази підготовки педагогічних працівників нової генерації та забезпечення умов для становлення і розвитку сучасних альтернативних моделей професійного та особистісного розвитку педагогів, які стануть ключовою умовою впровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року.

Шляхи і способи розв'язання проблем

Розв'язання проблеми передбачається здійснити шляхом проведення комплексної реформи системи педагогічної освіти та професійного та особистісного розвитку педагогічних працівників, зокрема структури, змісту, організації та методики (технології) навчання, збільшення в освітніх програмах питомої ваги практичної підготовки,

Реформування педагогічної освіти передбачає дії за напрямками:

I. Розроблення сучасної моделі педагогічної професії в контексті очікувань суспільства, перспектив розвитку національної економіки та глобальних технологічних змін.

II. Модернізація вищої, фахової передвищої освіти за педагогічними спеціальностями (формальної педагогічної освіти).

III. Визначення перспективних шляхів безперервного професійного розвитку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

I. Розроблення сучасної моделі педагогічної професії в контексті очікувань суспільства, перспектив розвитку національної економіки та глобальних технологічних змін

1.1. Особливий статус педагогічної професії

Професії педагогічних працівників (далі – педагогів) в закладах освіти мають бути визнані регульованими, виходячи з поєднання високої суспільної значущості і відповідальності та особливостей постійної зайнятості переважно в публічному секторі. Цей статус має передбачати баланс спеціальних вимог до підготовки, професійної діяльності та професійного вдосконалення педагогічних працівників і визначених законом гарантій, привілеїв та можливостей за професійною ознакою. На рівні з іншими регульованими професіями (правничі, лікарські, військові, морські тощо) засади підготовки та професійного вдосконалення педагогічних працівників потребують законодавчого врегулювання і відповідно до цього мають бути визначені через галузеву систему кваліфікацій (зокрема, визначені правомірні та об'єктивно обґрунтовані регулювання діяльності закладів вищої та фахової передвищої освіти в частині визначення змісту освіти та організації освітнього процесу) і додаткові вимоги до систем внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості педагогічної освіти (її змісту освіти, кадрового і матеріально-технічного забезпечення тощо).

Підготовка педагогічних працівників здійснюється за спеціальностями галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» та іншими спеціальностями, якщо це передбачено відповідними освітніми програмами та вони відповідають встановленим вимогам. Професійна кваліфікація педагогічного працівника може бути присвоєна випускникам лише акредитованих відповідно до національного законодавства освітніх програм.

Формування нового бачення перспектив педагогічної професії, привабливості професійної кар'єри педагога, престижності здобуття педагогічної освіти в Україні потребує запровадження спеціальної моделі державної підтримки здобуття педагогічної освіти.

1.2. Створення галузевої системи кваліфікацій

Важливим системотвірним чинником реформи педагогічної освіти є створення галузевої системи кваліфікацій, що передбачає розроблення:

галузевої рамки кваліфікацій;

професійних стандартів;

стандартів вищої та фахової передвищої освіти за спеціальностями галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» на основі професійних стандартів або гармонізованих з ними, включаючи спільну частину (у межах спеціальності та рівня освіти) з вимогами до власне педагогічних компетентностей та вимогами до атестації (сертифікації) здобувачів вищої освіти;

особливих розділів стандартів вищої та фахової передвищої освіти за спеціальностями галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» для регульованих

професій, які визначають структуру освітніх програм, граничні співвідношення між циклами в них та вимоги до практичної підготовки;

вимог до освітніх програм вищої та фахової передвищої освіти за спеціальністю іншої галузі знань (крім галузі 01 Освіта/педагогіка»), для яких можливе присвоєння професійної кваліфікації педагогічного працівника (визначаються в Порядку присвоєння професійної кваліфікації педагогічного працівника); програм кваліфікаційних іспитів для присвоєння професійної кваліфікації педагогічного працівника закладом вищої чи післядипломної освіти або відповідним кваліфікаційним центром після не менше ніж одного року роботи на посадах педагогічних працівників у системі загальної середньої освіти (відповідно до кваліфікаційних вимог до педагогічного працівника чи відповідного професійного стандарту з урахуванням спеціальності, предметної спеціальності), а також в дошкільній, позашкільній, професійній (професійно-технічній) та фаховій передвищій освіті.

1.3. Додаткові вимоги до систем внутрішнього і зовнішнього забезпечення якості підготовки та професійного вдосконалення педагогічних працівників

Система внутрішнього забезпечення якості підготовки педагогічних працівників повинна додатково передбачати:

додаткові вимоги до вступників на програми фахової передвищої освіти, початкового рівня (короткого циклу) та першого (бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти (психологічне тестування, творчі заліки та/або інші способи підтвердження особистісних здатностей та здібностей до педагогічної діяльності);

додаткові вимоги до вступників на програми другого (магістерського) рівня вищої педагогічної освіти (складання єдиного фахового вступного випробування для осіб, яким не присвоєно кваліфікації педагогічного працівника на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти);

додаткові вимоги до викладачів, які здійснюють фахову підготовку педагогічних працівників, щодо досвіду практичної роботи в закладах дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) та/або позашкільної освіти та/або підготовки підручників та посібників з грифом МОН для системи загальної середньої освіти до та під час участі в підготовці педагогічних працівників;

поєднання навчання здобувачів освіти з професійною педагогічною діяльністю у форматах волонтерства, практичної підготовки, стажування, дуальної освіти, роботи в канікулярний період, на неповний робочий день та/або тиждень тощо.

Додаткові вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості підготовки педагогічних працівників встановлюються у відповідних стандартах вищої освіти.

Система зовнішнього забезпечення якості підготовки та професійного розвитку педагогічних працівників повинна додатково передбачати:

залучення окремих досвідчених працівників закладів дошкільної, загальної середньої, професійно-технічної та/або позашкільної освіти (які не навчалися раніше в оцінюваному закладі) та/або їх професійних асоціацій до процедур акредитації освітніх програм та інституційної акредитації (інституційного аудиту) закладів освіти;

попереднє оцінювання освітніх програм до початку освітньої діяльності за ними (авторизація), що проводиться безоплатно Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (для освітніх програм вищої освіти) або Державною службою з питань якості освіти (для освітніх програм фахової передвищої освіти), та проводиться повторно в разі суттєвих змін в освітній програмі та/або кадровому чи ресурсному забезпеченні її реалізації.

Додаткові вимоги до системи зовнішнього забезпечення якості підготовки педагогічних працівників встановлюються Положенням про акредитацію освітніх програм.

1.4. Педагогічна праця в суспільстві знань та технологій

Здобуття Україною гідного місця у міжнародному поділі праці в епоху знань та технологій можливо лише за умови підтримки, поваги та належної оцінки педагогічної праці. У сучасному суспільстві має толеруватись як тривала професійна педагогічна кар'єра, так і звернення до педагогічної праці на певних етапах особистісного та професійного зростання в інших сферах діяльності. Наявність досвіду педагогічної праці з часом повинна стати перевагою для зайняття багатьох суспільно значущих посад у публічній сфері.

Важливим завданням держави є забезпечення притоку до сфери шкільної та вищої педагогічної освіти нових людей, які мають бажання і здатні до здійснення позитивних змін. З цією метою держава сприяє диверсифікації шляхів здобуття педагогічної професії за рахунок забезпечення розмаїття моделей та програм формальної педагогічної освіти, а також впровадження механізмів визнання результатів неформальної та інформальної освіти закладами освіти та кваліфікаційними центрами.

Держава заохочує на загальному та регіональному рівнях випускників загальноосвітніх шкіл, а також осіб з різними рівнями вищої освіти, до здобуття педагогічної освіти, у тому числі й шляхом надання цільової фінансової допомоги, а також заохочує та залучає для цього недержавні джерела фінансування. Зокрема, важливим внеском у залучення випускників закладів вищої та фахової передвищої освіти до роботи в закладах дошкільної, середньої та професійної (професійно-технічної) освіти має стати укладання з ними середньострокових строкових трудових договорів (на добровільній основі), які передбачають надання гарантованої роботи за фахом та виплату підйомних.

II. Модернізація вищої та фахової передвищої освіти за педагогічними спеціальностями

2.1. Головний принцип модернізації педагогічної освіти

Головним принципом модернізації педагогічної освіти є принцип випереджаючого розвитку. Відповідно до цього рівень освіченості (включаючи усереднений рівень здобутої формальної освіти) педагогічної спільноти повинен неперервно зростати як за рахунок зростання освітнього рівня молодих фахівців, так і за рахунок професійного вдосконалення педагогічних працівників. Усі здобувачі освіти мають отримати доступ до найсучасніших знань, які можуть бути опановані ними на відповідних освітніх рівнях, та освітніх методик (технологій), що потребує невідкладної належної підготовки педагогічних працівників. Педагогічним працівникам закладів освіти має надаватись моральне та матеріальне заохочення для підвищення рівня своєї освіти.

2.2. Ключові завдання різних рівнів педагогічної освіти

Завданням третього (освітньо-наукового) рівня вищої педагогічної освіти є підготовка педагогів-дослідників для усіх складників освіти, які здатні розв'язувати комплексні проблеми в галузі педагогічної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Вони мають бути здатними здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку (відповідної спеціальності) сфери освіти, створювати та впроваджувати нові зміст освіти і методики (технології) навчання, поєднувати власну педагогічну (науково-педагогічну) діяльність на високому професійному рівні з поширенням нових знань і кращої практики в педагогічній спільноті. Особливим наголосом третього (освітньо-наукового) рівня вищої педагогічної освіти є підготовка наукових та науково-педагогічних працівників на рівні, що відповідає міжнародним, зокрема, європейським вимогам до докторів філософії, які мають забезпечити якість вищої педагогічної освіти та наукових досліджень у сфері освіти (едукалогії, освітології).

Завданням другого (магістерського) рівня вищої педагогічної освіти є підготовка висококваліфікованих педагогічних працівників для усіх складників освіти, які здатні розв'язувати складні задачі і проблеми навчання та виховання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. Вони мають бути здатними брати участь у створенні та впровадженні нових змісту освіти та методик (технологій) навчання, поєднувати власну педагогічну (науково-педагогічну) діяльність на високому професійному рівні з поширенням кращої практики, експертною діяльністю та наставництвом на основі власного педагогічного досвіду. Основним завданням другого (магістерського) рівня вищої педагогічної освіти є підготовка педагогічних працівників для забезпечення

зкладів (передусім, педагогічної) фахової передвищої та профільної середньої освіти академічного і професійного спрямування. Особи, які здобули другий (магістерський) рівень і продемонстрували здатність до дослідницької роботи у галузі освіти, мають заохочуватись до здобуття третього (освітньо-наукового) рівня вищої педагогічної освіти.

Завданням першого (бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти є підготовка кваліфікованих педагогічних працівників для дошкільної освіти, початкової та базової середньої освіти, позашкільної освіти, професійної (професійно-технічної) освіти, які здатні вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми навчання та виховання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Основним завданням першого (бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти є підготовка педагогічних працівників для забезпечення потреб базової середньої освіти та професійної (професійно-технічної) освіти. Особи з першим (бакалаврським) рівнем вищої педагогічної освіти мають заохочуватись до здобуття другого (магістерського) рівня вищої педагогічної освіти, передусім у межах системи професійного вдосконалення без відриву від професійної діяльності (зокрема, шляхом неформальної освіти та визнання результатів навчання в системі формальної освіти).

Завданням початкового рівня (короткого циклу) вищої педагогічної освіти є підготовка кваліфікованих педагогічних працівників для дошкільної освіти, початкової середньої освіти та позашкільної освіти, майстрів виробничого навчання для професійної (професійно-технічної) освіти, які здатні вирішувати складні спеціалізовані задачі та деякі практичні проблеми навчання та виховання, що передбачає застосування положень і методів відповідних наук і характеризується певною невизначеністю умов, нести відповідальність за результати своєї діяльності та контролювати інших осіб у певних ситуаціях. Основним завданням початкового рівня (короткого циклу) вищої педагогічної освіти є підготовка педагогічних працівників для початкової середньої освіти та позашкільної освіти, майстрів виробничого навчання для професійної (професійно-технічної) освіти. Початковий рівень (короткий цикл) вищої педагогічної освіти не може розглядатись як завершальний, а відповідним педагогічним працівникам надається можливість професійного вдосконалення шляхом здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти.

Завданням фахової передвищої педагогічної освіти є підготовка кваліфікованих педагогічних працівників для дошкільної освіти, а також вихователів та асистентів вчителя для різних рівнів освіти, які здатні самостійно виконувати складні спеціалізовані завдання навчання та виховання, нести відповідальність за результати своєї діяльності та контролювати інших осіб у певних ситуаціях. Фахова передвища педагогічна освіта може розглядатись лише як проміжний етап професійної підготовки та становлення

педагогічного працівника, який передбачає надалі здобуття початкового рівня (короткого циклу) або першого (бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти.

Загалом:

у профільній старшій школі та закладах фахової передвищої освіти на посадах вчителів та викладачів, відповідно, можуть працювати особи з освітою не нижче другого (магістерського) рівня вищої освіти;

у системі базової середньої освіти та професійної (професійно-технічної) освіти на посадах педагогічних працівників (крім вихователів та асистентів вчителя, майстрів виробничого навчання) можуть працювати особи з освітою не нижче першого (бакалаврського) рівня вищої освіти;

у системі початкової середньої освіти, позашкільної освіти та професійно-технічної освіти на посадах педагогічних працівників (крім вихователів та асистентів вчителя) можуть працювати особи з освітою не нижче початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти.

Ці вимоги не поширюються на здобувачів освіти, які поєднують практичну педагогічну діяльність зі здобуттям відповідної освіти.

2.3. Педагогічна освіта в розрізі закладів освіти

Програми третього (освітньо-наукового), другого (магістерського) та першого (бакалаврського) рівня можуть реалізовуватись в педагогічних, класичних, технічних, інших профільних та багатопрофільних закладах вищої освіти усіх форм власності. Заслуговує підтримки відновлення та розвиток програм педагогічної освіти в класичних університетах, розширення участі в цьому технічних, аграрних та інших закладів вищої освіти з урахуванням їх профільності. Важливим чинником підвищення якості вищої педагогічної освіти є конкуренція освітніх програм державних закладів вищої освіти в умовах широкого конкурсу та комунальних закладів вищої освіти в умовах адресного розміщення державного (регіонального) замовлення, а також включення до мережі підготовки педагогічних працівників приватних закладів вищої освіти.

Програми початкового рівня (короткого циклу) вищої та фахової передвищої педагогічної освіти реалізуються в спеціалізованих підрозділах університетів, академій та інститутів, в спеціалізованих педагогічних коледжах або педагогічних підрозділах в складі багатопрофільних коледжів (як у системі вищої, так і фахової передвищої освіти за наявності відповідних ліцензій). Реалізація програм підготовки початкового рівня (короткого циклу) вищої педагогічної освіти може здійснюватися у співпраці університетів та коледжів, які спільними зусиллями забезпечуватимуть якість вищої освіти та її наближеність до місць проживання відповідної категорії здобувачів освіти, При таких коледжах у системі фахової передвищої освіти можуть створюватися

класи профільної старшої школи, зокрема професійного педагогічного профілю (з підгрупами різного предметного спрямування). Крім того, освітній ступінь молодшого бакалавра може бути присуджений здобувачу освітнього ступеня бакалавра після успішного виконання частини освітньо-професійної програми в обсязі 120-150 кредитів та складання атестаційного іспиту. Загалом, реформування педагогічних коледжів має відбуватись відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста.

2.4. Педагогічна освіта в розрізі спеціальностей, предметних спеціальностей, спеціалізацій та додаткових спеціалізацій

Заклади вищої освіти можуть самостійно визначати предметні спеціальності, спеціалізації та додаткові спеціалізації і реалізувати їх у межах освітніх програм відповідного рівня. Міністерство освіти і науки встановлює правила сполучення (поєднання) спеціальностей, предметних спеціальностей та спеціалізацій в освітніх програмах та визначає предметні спеціальності, за якими надається державна підтримка.

Освітні програми здобуття вищої освіти за спеціальностями 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 016 «Спеціальна освіта» можуть передбачати підготовку з другої спеціальності (012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 016 «Спеціальна освіта», 024 «Хореографія», 053 «Психологія» або 231 «Соціальна робота») або з додаткової спеціалізації. На освітніх програмах першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» та 013 «Початкова освіта» доцільно здобувати одночасно та передбачати здобуття третьої спеціальності або додаткової спеціалізації (враховуючи європейський досвід можливо розглянути питання про створення єдиної спеціальності «Дошкільна та початкова освіта», що відповідатиме концепту материнської школи на цих рівнях).

Державна підтримка (державне замовлення) може надаватись закладам вищої освіти, які здійснюють підготовку за спеціальністю 014 «Середня освіта» на першому і другому рівнях вищої освіти не менше, ніж за двома предметними спеціальностями. У сполученні предметних спеціальностей пріоритет надається здобуттю більш широкого спектру компетентностей порівняно з іншими галузями освіти, де перевага надається поглибленому засвоєнню спеціалізованих компетентностей. Заклади вищої освіти вільні у виборі другої (третьої) предметної спеціальності, їх поєднанні між собою та з першою предметною спеціальністю. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності повинні містити окремі роз'яснення щодо особливостей ліцензування спеціальності 014 «Середня освіта» як міжгалузевої у частині вимог до складу специфічних груп (проектної групи, групи забезпечення), враховуючи загальний для всіх предметних спеціальностей характер складової психолого-

педагогічної підготовки. Замість другої предметної спеціальності може здійснюватися підготовка з спеціальностей 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 016 «Спеціальна освіта», 024 «Хореографія», 053 «Психологія» або 231 «Соціальна робота». Замість третьої предметної спеціальності може здобуватись додаткова спеціалізація.

Разом з тим, для спеціальності 014 «Середня освіта» на освітньому рівні бакалавр доцільно здійснити поступовий перехід від наборів вузьких предметних спеціальностей до широких галузевих або міжгалузевих спеціальностей, перелік яких повинен визначатися Міністерством освіти і науки України, і для яких подібні поєднання є недоцільними.

Особі, яка успішно завершила період індукції в школі, відповідним закладом видається сертифікат установленого зразка. До проходження індукції допускаються особи, які вже завершили усі складові програми підготовки вчителя. Період індукції передбачає обов'язкове залучення науково-педагогічних працівників закладу вищої освіти і проводиться за спеціальною програмою, погодженою школою та закладом вищої освіти. Школа має право самостійно обирати заклад вищої освіти, з яким співпрацюватиме.

Особі, яка успішно завершила навчання за всіма складовими освітньої програми 014 «Середня освіта» та період індукції, що засвідчується набором сертифікатів, а також має диплом про вищу освіту, кваліфікаційним центром присвоюється професійна кваліфікація, яка відповідає здобутому ступеню вищої освіти (за дипломом) та предметній спеціалізації (за відповідним сертифікатом), і видається сертифікат про присвоєння кваліфікації установленого зразка. Наявність професійної кваліфікації є підставою для прийняття такої особи на відповідну посаду і є необхідною умовою для просування особи формальними етапами професійного зростання (у вигляді кваліфікаційних категорій, звань, посад, ролей).

Вища освіта за спеціальністю 015 «Професійна освіта» може здобуватись за двома спеціалізаціями. Замість другої спеціалізації може здійснюватися підготовка за спеціальностями 016 «Спеціальна освіта», 231 «Соціальна робота», однією з предметних спеціальностей спеціальності 014 «Середня освіта» або додатковою спеціалізацією.

2.5. Особливості організації підготовки за спеціальностями галузі 01 «Освіта/Педагогіка» після визнання регульованих професій

Після законодавчого визнання педагогічних професій регульованими (в усіх або частині закладів вищої освіти) може бути впроваджений особливий порядок ступеневої підготовки фахівців. Вступники на основі повної загальної середньої освіти або фахової передвищої освіти зможуть вступати для здобуття ступеня молодшого бакалавра на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти (в обсязі 120 кредитів ЄКТС на основі повної загальної середньої освіти). В освітніх програмах має бути забезпечена фундаментальна підготовка за

спеціальністю, зокрема, в межах спеціальності 014 «Середня освіта» за освітніми галузями («Мови і літератури», «Суспільствознавство», «Мистецтво», «Математика», «Природознавство», «Технології», «Здоров'я і фізична культура») та пропедевтична психолого-педагогічна підготовка.

Продовження навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти (в обсязі 120 кредитів ЄКТС на основі молодшого бакалавра) може передбачати здобуття першої та другої предметних спеціальностей для роботи на рівні базової середньої освіти, а освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти (в обсязі 120 кредитів ЄКТС, з яких 30 кредитів педагогічної практики у різних закладах освіти і різних класах (курсах)) може бути спрямована на опанування цих двох предметних спеціальностей для роботи на рівні профільної середньої освіти або однієї предметної спеціальності на рівні профільної середньої освіти та додаткової спеціалізації, або підготовки з третьої предметної спеціальності на рівні базової середньої освіти та додаткової спеціалізації. За умови внесення змін до освітнього законодавства, на базі початкового рівня вищої освіти не виключена наскрізна підготовка здобувачів рівня магістра педагогічної освіти (з поєднанням предметних спеціалізацій у межах освітньої галузі та додаткових спеціалізацій, тривалістю 3,5 років).

Особам, які після завершення навчання вперше зайняли посаду педагогічного працівника, може надаватись підтримка їх професійного становлення у форматі однорічної педагогічної індукції. У цей період вони мають отримати досвідченого наставника такої самої або спорідненої спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації) з того самого або іншого закладу освіти. Програма наставництва розробляється наставником спільно з педагогом-інтерном, передбачаючи різні форми професійного розвитку (взаємне відвідування уроків, опрацювання відповідної літератури тощо). Для педагога-інтерна має бути передбачена обов'язковість щотижневого відвідування одного уроку наставника з урахуванням в тижневому педагогічному навантаженні, а для наставника – на основі наставницької програми (наприклад, одного уроку педагога-інтерна з урахуванням в тижневому педагогічному навантаженні) та з встановленням надбавки за наставництво.

Суттєві переваги при вступі на програми другого (магістерського) рівня вищої освіти повинні надаватись особам, які здобули практичний досвід педагогічної роботи в закладі освіти не менше двох років після отримання диплома бакалавра.

2.6. Вимоги до освітніх програм підготовки педагогічних працівників, які необхідні для впровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа"

Модернізація освітніх програм професійної підготовки вчителя має передбачати, зокрема:

впровадження компетентнісного, особистісно-орієнтованого підходу в педагогічній освіті, забезпечення формування універсальних компетентностей (soft skills), набуття педагогічними працівниками вмінь та досвіду формування компетентностей в учнів, опанування педагогічними технологіями, посилення практичної складової педагогічної освіти, максимальне наближення психолого-педагогічної та методичної підготовки до умов практичної фахової діяльності, запровадження принципу дитиноцентризму та педагогіки партнерства, що ґрунтується на співпраці учня, вчителя, батьків і громадськості з урахуванням принципів інклюзивної освіти;

набуття навичок дослідницької діяльності на майбутній посаді;

набуття необхідних компетентностей та досвіду роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного та спеціального навчання;

формування менеджерських та управлінських навичок для ефективної діяльності в умовах реальної автономії закладів освіти;

забезпечення практичної підготовки шляхом неперервної педагогічної практики студентів на базі дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних, професійних (професійно-технічних) закладів освіти;

сприяння формуванню соціально зрілої особистості педагогічного працівника, прийняттю цінностей громадянського (відкритого демократичного) суспільства, поваги до держави та її правової системи, усвідомлення обов'язку захисту України, національної ідентичності та толерування полікультурності, готовності до трансляції цих якостей учням;

прищеплення інноваційності як способу мислення та ключового інструменту лідерства в умовах громадсько-державного партнерства, сприйняття глобалізації освітніх процесів та конкурентності як обов'язкових умов розвитку системи педагогічної освіти.

2.7. Розширення практичної підготовки та підвищення вимог до атестації здобувачів педагогічної освіти

Обов'язковою складовою освітнього процесу підготовки здобувача вищої або фахової передвищої освіти до педагогічної професії є безперервна педагогічна практика. Для виконання цього ключового завдання обсяг практичної підготовки має складати не менше 30 кредитів ЄКТС у межах обов'язкової частини бакалаврських програм (починаючи з першого року навчання, у різних закладах освіти і різних класах (курсах)) і не менше 30 кредитів (включно з магістерським дослідженням) у межах обов'язкової частини магістерських програм (у різних закладах освіти і різних класах (курсах)). У разі реалізації освітніх програм за дуальною формою здобуття освіти обсяг практичної підготовки може бути збільшено за рахунок поєднання теоретичного навчання та практичної роботи, починаючи з другого-третього курсу бакалаврату.

Присвоєння освітньої та професійної кваліфікацій педагогічного працівника має проводитись за результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту на завершальній стадії навчання на відповідному освітньому рівні. Випускникам магістратури присвоєння кваліфікації вчителя профільної старшої школи має проводитись за методикою та за програмою сертифікації вчителів первинного рівня (після її упровадження).

2.8. Академічна мобільність здобувачів вищої педагогічної освіти

Забезпечення академічної мобільності здобувачів може бути вагомим фактором як привабливості вищої педагогічної освіти, підвищення її якості, ознайомлення з культурою та традиціями різних регіонів країни та світу, так і підготовки до професійної діяльності в складному мультикультурному контексті.

Здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої педагогічної освіти забезпечується можливість семестрового навчання на подібній освітній програмі в іншому регіоні України або за кордоном, у тому числі зі збереженням бюджетного фінансування.

2.9. Оновлення матеріально-технічної бази закладів вищої та фахової передвищої педагогічної освіти

Переважає частина матеріально-технічної бази державних закладів педагогічної освіти різного рівня знаходиться в незадовільному стані, навчальне обладнання здебільшого застаріло ще до народження сьогоденних здобувачів вищої освіти. Необхідно усвідомити неможливість досягнення реальних результатів підвищення якості підготовки сучасного педагогічного працівника без серйозних державних інвестицій в ремонт, термомодернізацію та відновлення матеріально-технічної бази та придбання нового навчального обладнання для закладів вищої та фахової передвищої педагогічної освіти. Існує нагальна потреба в розробленні програми забезпечення закладів педагогічної освіти сучасним технологічним обладнанням для освітнього процесу.

III. Визначення перспективних шляхів безперервного професійного розвитку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників

3.1. Професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічних працівників

Професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічних працівників передбачає набуття нових та вдосконалення раніше набутих компетентностей на основі здобутої вищої або фахової передвищої освіти та практичного досвіду. Професійний розвиток може здійснюватися шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, підвищення кваліфікації зазвичай передбачає отримання неформальної освіти. Здобуті у формальній освіті кваліфікації зараховуються як підвищення кваліфікації. Накопичення

визнаних результатів навчання у формальній, неформальній та/або інформальній освіті може бути підставою для присвоєння професійних (зокрема, часткових) та здобуття повних освітніх кваліфікацій. Необхідно врегулювати питання врахування стажу науково-педагогічної роботи до стажу педагогічної роботи, у тому числі при проведенні конкурсів на посади педагогічних працівників у закладах дошкільної, загальної середньої, позашкільної, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

3.2. Особливості визнання традиційного та інших видів підвищення кваліфікації

Традиційним видом підвищення кваліфікації є навчання у закладах освіти, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою, передбачає набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань і може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій, а його результати не потребують окремого визнання і підтвердження.

До інших видів підвищення кваліфікації педагогічних працівників відносяться стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, семінарах-практикумах, семінарах-нарадах, семінарах-тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо. Обов'язковою умовою для визнання результатів інших видів підвищення кваліфікації є опис набутих нових та/або вдосконалених раніше набутих компетентностей і досягнутих результатів навчання, співвимірних з витраченим на це часом. Рішення про визнання результатів інших видів підвищення кваліфікації керівників закладів освіти та їх заступників набуває чинності після затвердження засновником закладу.

3.3. Стажування у кращих педагогічних працівників як вид підвищення кваліфікації, націлений на поширення ефективної практики

Запозичення педагогічними працівниками практичного досвіду виконання професійних завдань та обов'язків від кращих педагогічних працівників (наставників) має розглядатись як пріоритетний вид підвищення кваліфікації і передбачати атестацію стажерів у формі розроблення уроків або інших освітніх заходів. Реєстр педагогічних працівників, які можуть виступати в ролі наставників, має вестись Державною службою якості освіти на підставі конкретного переліку значних професійних досягнень, включаючи наявність чинного документа про проходження сертифікації. Для наставників має бути передбачене гідне матеріальне заохочення роботи з стажерами за рахунок різних джерел фінансування, систематичне навчання та обмін досвідом, а також залучення до педагогічної експертизи освітніх програм, проектів підручників тощо.

Практика наставництва може бути також використана в процесі підготовки педагогічних працівників до сертифікації, а також у разі

відновлення педагогічної діяльності після тривалої перерви (наприклад, відпустки по догляду за дитиною).

3.4. Створення національного та незалежних порталів розвитку педагогічної майстерності

МОНОм повинен бути створений національний портал розвитку педагогічної майстерності, який має забезпечити вільний доступ до широкого переліку професійних журналів та публікацій у сфері освіти, а також запропонувати велику кількість дистанційних курсів підвищення кваліфікації. Відбір дистанційних курсів для розміщення на національному порталі розвитку педагогічної майстерності має здійснюватись на конкурсній основі, а розробники можуть розраховувати на винагороду (за розміщення курсу за результатами конкурсного відбору) та роялті (залежно від кількості осіб, що обрали цей курс). Результати навчання на таких дистанційних курсах не потребують окремого визнання і підтвердження.

Має позитивно оцінюватись створення регіональних та незалежних платформ подібного призначення та бути розробленою процедура їх ліцензування та/або акредитації, яка забезпечить визнання виданого ними свідоцтва про підвищення кваліфікації. Важливим є забезпечення свободи вибору педагогічними працівниками дистанційних курсів незалежно від регіону їх проживання.

3.5. Підвищення кваліфікації у форматі інформальної освіти

Підвищення кваліфікації шляхом інформальної освіти допускається для наставників, сертифікованих педагогічних працівників та педагогічних працівників, які мають вищу педагогічну категорію, науковий ступінь та/або вчене звання. Програма самоосвіти з описом запланованих до набуття нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей і досягнення результатів навчання співвимірних із запланованим на це часом підлягає попередньому затвердженню вченою або педагогічною радою, яка надалі призначає комісію для проведення атестації результатів навчання та ухвалює рішення про їх визнання на підставі позитивного висновку цієї комісії. Фінансування підвищення кваліфікації у форматі інформальної освіти здійснюється на підставі рішення про визнання результатів навчання та враховує витрати на діяльність комісії з проведення атестації.

3.6. Навчання роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, технологіям електронного навчання та освіти дорослих

Удосконалення знань, вмінь і практичних навичок у частині роботи з дітьми з особливими освітніми потребами можуть бути як самостійним предметом традиційних та інших видів підвищення кваліфікації, так і одним з складників результатів навчання.

Набуття педагогічними працівниками компетентностей в технологіях електронного навчання та освіти дорослих (включаючи навчання осіб «третього

віку») є необхідною умовою їх професійного вдосконалення в наступний десятирічний період.

3.7. Присвоєння професійної кваліфікації педагогічного працівника особам після одного року роботи на посадах педагогічних працівників, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти

Відповідно до закону, особи, які здобули вищу, фахову передвищу чи професійну (професійно-технічну) освіту за іншою спеціальністю та яким не було присвоєно професійну кваліфікацію педагогічного працівника, можуть бути призначені на посаду педагогічного працівника строком на один рік і пройти атестацію в закладі вищої чи післядипломної освіти або відповідному кваліфікаційному центрі.

Вони також можуть здобути другий (магістерський) рівень вищої освіти з педагогічної спеціальності за скороченою програмою, яка передбачає відповідне перезарахування раніше здобутих кредитів та результатів навчання.

3.8. Підготовка менеджерів для закладів освіти

В умовах впровадження громадсько-державного управління зростають вимоги до менеджерської підготовки керівного складу закладів освіти. Основною траєкторією його підготовки залишається професійний розвиток педагогічних працівників, який передбачає здобуття додаткової формальної освіти, підвищення кваліфікації в галузі 07 «Управління та адміністрування» або неформальної освіти для набуття необхідного для заняття керівної посади набору компетентностей.

Формування керівного складу закладів освіти, органів управління освітою та необхідного кадрового резерву потребує заохочення до відповідних форм навчання педагогічних працівників, які набули п'ятирічний досвід педагогічної професії та виявили здібності до управлінської діяльності.

3.9. Запровадження ваучера професійного розвитку педагогічного працівника

Професійний розвиток педагогічних працівників, які працюють в ліцензованих закладах освіти або реалізують акредитовані освітні програми, потребує цілеспрямованої підтримки з боку держави та засновників закладів освіти (підприємств, установ та організацій, які реалізують такі освітні програми за межами закладів освіти) у формі запровадження ваучера. Ваучер має стати гарантією реалізації академічної свободи педагогічного працівника щодо вибору виду, форму та суб'єкта підвищення кваліфікації в межах законодавства, а надання додаткового ваучера – видом відзнаки за ефективне використання коштів для забезпечення професійного розвитку педагогічного працівника. Запровадження ваучера потребує законодавчого врегулювання порядку використання відповідних коштів місцевих бюджетів.

3.10. Оприлюднення результатів підвищення кваліфікації в межах політики прозорості та інформаційної відкритості закладів освіти

Звіти про здобуті компетентності та результати навчання при підвищенні кваліфікації оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти або його засновника не пізніше, ніж через 15 днів після завершення програми підвищення кваліфікації, яка не потребує визнання, або за 15 днів до розгляду питання про визнання підвищення кваліфікації на засіданні вченої або педагогічної ради. Закладам освіти, що здійснюють підвищення кваліфікації, слід забезпечувати публікацію випускових/творчих робіт, персональних розробок уроків/занять, які готують педагоги під час підвищення кваліфікації (за їх згодою).

Очікувані результати

Реалізація Концепції сприятиме:

- покращенню якості підготовки педагогічних працівників, залученню до педагогічної професії випускників шкіл та закладів професійної (професійно-технічної) освіти з високими показниками інтелектуального розвитку та емоційного інтелекту, зорієнтованості на педагогічну професію;
- оновленню складу педагогічних працівників в закладах освіти;
- покращенню якості надання освітніх послуг в закладах освіти;
- поліпшенню якості вищої та фахової передвищої освіти за рахунок якісної підготовки у школах та закладах професійної (професійно-технічної) освіти і кращого конкурсного відбору вступників.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних, трудових ресурсів

Реалізація Концепції здійснюється за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для реалізації Концепції, визначається щороку з урахуванням можливостей державного і місцевих бюджетів, розміру міжнародної технічної допомоги.